

Sygn. akt III U 575/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Anna Moskal

Protokolant: st. sekr. sądowy Stefania Wrzyszc

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2017 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy **B. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek **B. G.**

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

z dnia 29 czerwca 2017 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e . -

Sygn. akt III U 575/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.06.2017r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. po rozpoznaniu wniosku B. G. z dnia 22.06.2017r. odmówił mu prawa do emerytury w obniżonym wieku. Jako podstawę prawną wskazał ustawę z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016r. poz.887 ze zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Uzasadniając wyjaśnił, że zgodnie z art. 184 ustawy prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948 r., jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek 60 lat i posiada co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych w tym 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze,

- nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca na dzień 1.01.1999r. nie udowodnił co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Nie uznano za pracę w warunkach szczególnych zatrudnienia od 2.11.1978r. do 30.04.1990r. i od 1.05.1990r. do 31.10.1993r., ponieważ brak jest określenia charakteru pracy zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 7.02.1983r., a stanowiska pracy wymienione w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach są niezgodne ze świadectwem pracy z dnia 31.03.1993r. Jednocześnie poinformował, że w/w okres pracy w szczególnych warunkach po odliczeniu urlopów bezpłatnych wynosi 14 lat 3 miesiące i 19 dni.

Przyjęto za udowodniony na dzień 1.01.1999r. ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat 1 miesiąc i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Domagał się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych zakwestionowanych przez organ rentowy okresów tj. zatrudnienia w (...) w D. od 2.11.1978r. do 30.04.1990r. na stanowisku maszynisty do produkcji mas bitumicznych, a także od 1.05.1990r. do 31.10.1993r. na stanowisku konserwatora dróg o nawierzchni bitumicznych. Wywodził, że prace maszynistów ciężkich maszyn drogowych wymieniona jest w wykazie A dział V poz. 3, a praca asfalcjarzy i przy przygotowaniu asfaltu wymieniona jest w dziale IX poz. 4 załącznika do rozporządzenia.

Ponadto domagał się uwzględnienia okresów zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. od 1.09.1972r. do 23.10.1978r. z okresem służby wojskowej. Podał, że 1.09.1972r. rozpoczął pracę w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M., które przekształciło się w Kombinat Budownictwa (...) w R.. Początkowo pracował jako uczeń w zawodzie elektromontera, a po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej w czerwcu 1975r. został zatrudniony na stanowisku elektromontera, a od 1.07.1975r. powierzono mu stanowisko elektromontera. W okresie od 28.10.1976r. do 17.10.1978r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, a po jej odbyciu w dniu 23.10.1978r. zwolnił się. Podał, że do jego obowiązków należał montaż instalacji elektrycznych i urządzeń elektroenergetycznych, a prace takie zostały wymienione w wykazie A dział II załącznika do rozporządzenia.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 17.08.2017r. organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu powołał te same przepisy, co w zaskarżonej decyzji oraz podniósł te same argumenty odnośnie nie zaliczenia okresów zatrudnienia od 2.11.1978r. do 30.04.1990r. oraz od 1.05.1990r. do 31.10.1993r. Odnosząc się do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) w M. od 1.09.1975r. do 28.10.1976r. na stanowisku elektromontera powołał dyspozycję wykazu A działu II załącznika nr 1 do rozporządzenia i stwierdził, że w powołanym wykazie chodzi o stanowiska w zakładach zajmujących się wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej (cieplnej), przy czym z uwagi na zastosowanie spójnika koniunkcji, w tym przypadku, jeden i drugi warunek musi zostać spełniony. Podobnie prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych powinny odbywać się w takich zakładach. Wywodził, że wnioskodawca zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M., które przekształciło się w Kombinat Budownictwa (...) w R., a wnioskodawca pracował w Zakładzie (...) w M., wchodzącym w skład w/w przedsiębiorstwa, a więc w zakładzie, który nie zajmował się wytwarzaniem energii elektrycznej i związanym z tym przesyłem energii elektrycznej. Podał, że wnioskodawca wykonywał prace związane z montażem instalacji elektrycznych i urządzeń. Wywodził, że sformułowanie „w energetyce” zawarte w dziale II wykazu A odnosi się tylko do prac szkodliwych w energetyce a nie do wszystkich robót i ekspozycji urządzeń elektrycznych. Zdaniem organu rentowego czynności wnioskodawcy nie dotyczyły prac w energetyce związanej z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, wymienionej w dziale II wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia. Ponieważ jego czynności pracownicze nie były pracami w energetyce związanymi ściśle z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej, z naprawami sieci energetycznej czy eksploatacją i remontami urządzeń elektroenergetycznych, to nie można uznać ich za pracę w warunkach szczególnych.

Precyzując swoje żądanie na rozprawie w dniu 9.10.2017r. B. G. domagał się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych poza okresem zatrudnienia w (...) w D. od 2.11.1978r. do 31.10.1993r. również okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w M. od 1 lipca 1975r. do 28 października 1976r. na stanowisku elektromontera instalacji urządzeń elektrycznych, a nadto żądał uwzględnienia jako pracy w warunkach szczególnych okresu praktyk od 2 września 1972r. do 30 czerwca 1975r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca B. G. urodził się (...) Na dzień 1.01.1999 r. udowodnił ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat 1 miesiąc i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych i jest to okoliczność niesporna.

W okresie od 1.09.1972r. do 23.10.1978r. zatrudniony był w Kombinacie Budownictwa (...) w R. – Zakład (...) w M. początkowo jako uczeń- elektromonter, tj. od 1.09.1972r. do 30.06.1975r, a po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej, a od 1.07.1975r. został zatrudniony na stanowisku elektromontera. W okresie od 28.10.1976r. do 17.10.1978r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, a po jej odbyciu w dniu 23.10.1978r. zwolnił się z pracy.

W okresie od 1.09.1972r. do 30.06.1975r. odwołujący uczęszczał do szkoły zawodowej w systemie dziennym i uczył się zawodu elektromontera. Pracował- odbywał praktykę trzy dni w tygodniu przez wszystkie lata nauki. W pierwszym roku pracował 6 godzin dziennie przez 3 dni tygodnia, a w kolejnych latach po osiem godzin dziennie przez trzy dni w tygodniu.

Jego praca na stanowisku elektromontera od 1.07.1975r. do 27.10.1976r. polegała na wykonywaniu prac budowlanych. Wykonywał wówczas pracę w budynkach mieszkalnych i przemysłowych. W budynkach mieszkalnych robił instalacje elektryczne, co wiązało się z kuciem ścian pod instalacje, montował rozdzielnie elektroenergetyczne - przyłączeniowe o 1 kV, nie były to wysokie napięcia. Montował osprzęt, czyli lampy, wyłączniki, wyłączniki, podłączał silniki do zasilania pomp. W budynkach przemysłowo - warsztatowych kuł ściany pod instalacje, montował instalacje elektryczne: gniazdka, oprawy oświetleniowe. Budował rozdzielnie wysokiego napięcia, wykonywał linie napowietrzne przyłączeniowe do budynku. Były to linie do przesyłu napięcia 15 kV. Budował również linie ziemne między stacjami transformatorowymi.

W okresie od 2.11.1978r. do 31.10.1993r. wnioskodawca zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w D.. W dniu 2.11.1978r. zawarto z nim umowę o pracę i powierzono obowiązki elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych. Z dniem 1.02.1985r. otrzymał angaż na stanowisko maszynista zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych, z dniem 1.04.1985r. – maszynista otaczarni, od 1.08.1986r.- maszynista maszyn drogowych, od 1.11.1987r.- maszynista otaczarni. Następnie z dniem 1.05.1990r. powierzono mu stanowisko elektromontera instalacji elektrycznych, a następnie elektryka instalacji elektrycznych, na którym pracował do 31.10.1993r. W tym czasie korzystał z urlopu bezpłatnego w okresach od 17.07.1989r. do 17.08.1989r. i od 1.03.1990r. do 31.07.1990r.

B. G. od 2.11.1978r. do 30.04.1990r. był operatorem otaczarni, tj. maszyny do wytwarzania mas bitumicznych. W tym czasie było dwóch operatorów. Jak jeden z nich pracował na pulpicie w kabinie sterowniczej, sterując maszyną za pomocą guzików, to drugi chodził koło maszyny i nadzorował pracę silnika. Pulpit znajdował się w odstępnie 4 - 5 metrów od maszyny w odrębnym oszklonym pomieszczeniu. Operatorzy zmieniali się co 4 godziny. Przez cztery godziny jeden z nich był przy maszynie a drugi sterował i odwrotnie. Ponadto wnioskodawca usuwał drobne usterki urządzeń.

W okresie zatrudnienia na stanowisku konserwatora dróg o nawierzchni bitumicznych od 1.05.1990r. do 31.10.1993r. wnioskodawca pracował przy układaniu masy asfaltowej na drogach. W tym czasie obsługiwał maszynę do produkcji masy bitumicznej i latał dziury w jezdni.

Za powyższy okres otrzymał świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 31.10.1993r., z którego wynika, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych w okresach:

1. od 2.11.1978r. do 30.04.1990r. prace maszynisty do produkcji mas bitumicznych
2. od 1.05.1990r. do 31.10.1993r. na stanowisku konserwatora dróg o nawierzchni bitumicznych wymienionym w wykazie A dział V, IX poz. nr 3, 4 pkt 23, 2 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z 29.06.1983r.

(dowód:

- akta rentowe wnioskodawcy: wniosek o emeryturę k.1, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k.7

- akta osobowe wnioskodawcy,

- zeznania świadków: W. K., S. P., J. S.- zapis nagrania z dnia 9.10.2017r.,

- akta rentowe świadków,

- zeznania wnioskodawcy zapis nagrania z dnia 9.10.2017r.)

Uprawnienie wnioskodawcy do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych należało rozpoznać pod kątem spełnienia przesłanek z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.), zwanej dalej ustawą. Stanowi on, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999r.) osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okres składkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy wynosi dla mężczyzny 25 lat. Odnosnie natomiast przepisów dotychczasowych, które regulowały prawo

do nabycia świadczenia emerytalnego przez mężczyznę w wieku niższym niż 65 lat

w związku z wykonywaniem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, te przepisy to przede wszystkim Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), zwane dalej Rozporządzeniem.

Zgodnie z § 3 i § 4 ust. 1 Rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany

do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli spełni łącznie następujące warunki:

1) **osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet 60 lat dla mężczyzn**

2) **ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.**

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2pkt.1 Rozporządzenia....).

W przedmiotowej sprawie niesporne jest, że wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 rok życia, na dzień 1.01.1999r. wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie przystępował do OFE. Spór dotyczy natomiast kwestii czy co najmniej 15 lat przed 1 stycznia 1999r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Na wstępie wskazać należy, że Rozporządzenie zawiera wykaz prac i stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Tym samym o tym czy praca wykonywana przez pracownika może być zaliczona do pracy w warunkach szczególnych decyduje fakt umieszczenia danego stanowiska pracy w tym wykazie. Nadto musi być to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Rozporządzenie w wykazie A dziale II uznaje za pracę w szczególnych warunkach prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

Sąd uznał za wiarygodne przeprowadzone w sprawie dowody w postaci zeznań świadków, częściowych zeznań wnioskodawcy oraz zgromadzonych dokumentów, w tym angaży zalegających w jego aktach osobowych.

Z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wynika, że wnioskodawca w okresie od 1.09.1972r. do 23.10.1978r. zatrudniony był w Kombinacie Budownictwa (...) w R. – Zakład (...) w M. początkowo jako uczeń-elektromonter od 1.09.1972r. do 30.06.1975r, a po ukończeniu zasadniczej szkoły zawodowej od 1.07.1975r. został zatrudniony na stanowisku elektromontera, na którym pracował do 27.10.1976r. W okresie od 28.10.1976r. do 17.10.1978r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, a po jej odbyciu w dniu 23.10.1978r. zwolnił się z pracy

B. G. zeznał, że od 1 lipca 1975r. do 28 października 1976r. był zatrudniony w Zakładzie (...) w M. i pracował w tym zakładzie do powołania do służby wojskowej. Podał, że po zakończeniu szkoły został zatrudniony na stanowisku elektromontera instalacji urządzeń elektrycznych. Natomiast w okresie od 1.09.1972r. do 30.06.1975r. uczęszczał do szkoły zawodowej w systemie dziennym i uczył się zawodu elektromontera. Pracował – odbywał praktyki trzy dni w tygodniu przez wszystkie lata nauki. W pierwszym roku pracował 6 godzin dziennie przez 3 dni tygodnia, a w kolejnych latach po 8 godzin dziennie przez trzy dni w tygodniu.

Podał, że po ukończeniu nauki w szkole dnia 1 lipca 1975r. został zatrudniony w w/w zakładzie jako elektromonter w pełnym wymiarze czasu pracy i na takim stanowisku pracował do 1976 roku, tj. do czasu powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej.

Wyjaśnił, że jego praca na stanowisku elektromontera polegała na pracach budowlanych. Wykonywał wówczas pracę w budynkach mieszkalnych i przemysłowych. W budynkach mieszkalnych robił instalacje elektryczne, co wiązało się z kuciem ścian pod instalacje, montował rozdzielnie elektroenergetyczne - przyłączowe o 1 kV, nie były to wysokie napięcia. Montował osprzęt, czyli lampy, włączniki, wyłączniki, podłączał silniki do zasilania pomp. W budynkach przemysłowych - warsztatowych kuł pod instalację, montował instalację: gniazdka, oprawy oświetleniowe. Budował rozdzielnię wysokiego napięcia. Wykonywał linie napowietrzne przyłączeniowe np. do (...) w M.. Była to linia do przesyłu napięcia 15 kV. Budował również linie ziemne między stacjami transformatorowymi. Następnie odbywał zasadniczą służbę wojskową (zeznania wnioskodawcy).

W ocenie Sądu zeznania te zasługują na danie im wiary w zakresie, w jakim zostały potwierdzone innymi dowodami w tym zeznaniem świadka i dokumentami z akt osobowych.

Razem z B. G. w Zakładzie (...) w M. pracował świadek J. S.. Zeznał, że wnioskodawca zatrudniony był na stanowisku elektromontera i zajmował się remontami instalacji elektrycznych wewnątrz mieszkań, wymieniał całe instalacje stare na nowe, wykonywał nowe instalacje w mieszkaniach, robił zewnętrzne linie kablowe niskich i średnich napięć, linie napowietrzne, a także wykonywał instalacje odgromowe na budynkach, złącza kablowe i rozdzielnie Pracował przy stacjach transformatorowych tzn. przy ich wykonywaniu.

Świadek zeznał, że była to jego stała praca, wykonywana w pełnym wymiarze.

Zeznania wymienionego świadka Sąd uznał za wiarygodne. Był on współpracownikiem wnioskodawcy w okresie jego zatrudnienia w Zakładzie (...) w M. w latach 1973-1976, a tym samym ma najpełniejszą wiedzę na temat rodzaju pracy i zakresu jego czynności z tego okresu. Zeznania jego są logiczne, wyczerpujące oraz korespondują z zeznaniami odwołującego się w tym zakresie.

W ocenie Sądu, brak jest jednakże podstaw do przyjęcia, że pracę wykonywaną przez odwołującego w spornym okresie na stanowisku elektromontera tj. od 1.07.1975r. do 27.10.1976r. można uznać za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalili się poglądy, że wyodrębnienie prac kwalifikujących do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym ma charakter stanowiskowo- branżowy. Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi przemysłu ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości w oddzielnych działach oraz przypisanie poszczególnych stanowisk pracy gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Konieczny jest przy tym bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyroki SN z dnia: 14 stycznia 2014 r., II UK 224/13, LEX nr 1424852 i z dnia 14 marca 2013 r., I UK 547/12, OSNP 2014/1/11; postanowienie SN z dnia 14 marca 2012 r., I UK 406/11, LEX nr 1215137).

Tutejszy Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone m.in. w wyroku z dnia 13.07.2016r., I UK 218/15 Lex nr 2108499 i z dnia 20.04.2017r. I UK 154/16, Lex nr 2305919, że nie ma przesłanek, aby z góry zakładać, że wykonywanie wskazanych w rozporządzeniu prac - niezależnie od branży, w której praca jest wykonywana - związane jest z taką samą szkodliwością pozwalającą na zaliczenie

Wnioskodawca od 1.07.1975r. do 27.10.1976r. zatrudniony był w Kombinacie Budownictwa (...) w R. – Zakład (...) w M., a prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych w gospodarce komunalnej wymienione zostały w wykazie A dziale IX rozporządzenia. Są to prace w kanałach ściekowych, oczyszczanie ścieków i filtrów otwartych, prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości, a także prace przy przykach kompostowych z nieczystości miejskich, prace asfalcjarzy, bitumiarzy, brukarzy i prace kominiarzy. W w/w wykazie nie ma prac na stanowisku elektromontera ani elektryka/.

Prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych wymienione są w Dziale II wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W tym miejscu wskazać należy, że nie każda więc praca elektromontera jest pracą w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w rozporządzeniu.

W Dziale II wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wymieniono prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji

urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Dział ten jednak zatytułowano: „W energetyce” i prace w nim wymienione dotyczą tylko tej właśnie branży i działu gospodarki.

Sąd Najwyższy podkreślał w orzeczeniach, że energetyka to gałąź przemysłu zajmująca się wytwarzaniem (przetwarzaniem) energii elektrycznej oraz ciepłej i dostarczaniem jej odbiorcom. Nie jest zatem uzasadnione zaliczanie do prac szkodliwych w „energetyce” wszystkich prac związanych z montowaniem oraz eksploatacją wszelkich instalacji i urządzeń elektrycznych. Wówczas wykonywanie tak szeroko rozumianego rodzaju prac czyniłoby bezprzedmiotowymi granice pojęcia „energetyka” z Działu II i przenosiłoby wcześniejsze uprawnienia emerytalne na różnorakie roboty elektryczne nienależące do „energetyki”.

W samej „energetyce” nie chodzi natomiast o wszelkie roboty elektryczne, lecz tylko

w wskazane w Dziale II (literalnie) prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

Aby zatem pracę odwołującego można było uznać za wykonywaną w warunkach szczególnych, w/w musiałby realizować czynności opisane w Dziale II wykazu A w przedsiębiorstwie energetycznym. Tymczasem wnioskodawca w spornym okresie zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M., które przekształciło się w Kombinat Budownictwa (...) w R., a wnioskodawca pracował w Zakładzie (...) w M., wchodzącym w skład w/w przedsiębiorstwa, a więc w zakładzie, który nie zajmował się wytwarzaniem energii elektrycznej i związanym z tym przesyłem energii elektrycznej.

Rodzaje prac wykonywanych wówczas przez wnioskodawcę nie są pracami z działu II wykaz A Rozporządzenia. Praca elektryka – elektromontera wykonującego instalacje wewnątrz budynku, pracującego przy zakładaniu lamp, montażu wyłączników w budynkach z pewnością nie może być uznana za pracę w warunkach szczególnych niezależnie od tego w jakiej dziedzinie gospodarki była wykonywana.

Pracy na stanowisku elektromontera w przedsiębiorstwie, które nie należy do branży energetycznej, ale budowlanej, nie można bowiem uznać za pracę w szczególnych warunkach. W tym miejscu podkreślić należy, że wyodrębnienie poszczególnych prac w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. ma charakter stanowiskowo- branżowy, co oznacza, że nie jest możliwe swobodne wiązanie konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane.

Reasumując stwierdzić należy, że pracy na takim stanowisku, jak to zajmowane przez wnioskodawcę w spornym okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w M., a zatem w innej branży niż energetyka, nie można uznać za pracę w szczególnych warunkach.

Na marginesie wskazać należy, że okres pracy na stanowisku ucznia-elektromontera w Zakładzie (...) w M. w trakcie odbywania nauki w (...) Szkole Zawodowej 1.09.1972r. do 30.06.1975r. również nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że kwestię wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, należy rozpatrywać w kategorii wykonywania zatrudnienia, tj. w oparciu o cel, jakiemu przyświeca zatrudnienie, a nie w oparciu o cel, jakim jest przyuczanie do zawodu w ramach wprowadzenia umowy o pracę, jednak nie jako pełnowartościowego zatrudnienia, a w charakterze praktyk zawodowych. Celem zawartej umowy dla ubezpieczonego, który posiadał status ucznia, było przyuczenie go do zawodu, poprzez nabycie praktycznych umiejętności wykonywania zawodu, a nie wykonywanie pracy, jako celu zatrudnienia. Sąd Najwyższy wielokrotnie potwierdzał w swoim orzecznictwie, że zarówno nauka zawodu jak i odbywanie stażu pracy w danym zawodzie nie może być uwzględnione do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Nie ulega także wątpliwości, że przez pojęcie stanowiska pracy należy rozumieć nie status ucznia, ale status pracownika, a umowa o naukę zawodu nie jest umową o pracę wykonywaną „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”,

czyli przez wszystkie dni robocze w miesiącu. Tymczasem wnioskodawca sam przyznał, że w okresie nauki zawodu elektromontera w szkole zawodowej od 1.09.1972r. do 30.06.1975r. pracował trzy dni w tygodniu przez wszystkie lata nauki. W pierwszym roku pracował 6 godzin dziennie przez 3 dni tygodnia, a w kolejnych latach po 8 godzin dziennie przez trzy dni w tygodniu.

Odnosząc się drugiego okresu spornego, tj. zatrudnienia w (...) w D. z akta osobowych wynika, że wnioskodawca był tam zatrudniony od 2.11.1978r. do 31.10.1993r. w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 2.11.1978r. zawarto z nim umowę o pracę i powierzono obowiązki elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych. Z dniem 1.02.1985r. otrzymał angaż na stanowisko maszynista zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych, z dniem 1.04.1985r. – maszynista otaczarni, od 1.08.1986r.- maszynista maszyn drogowych, od 1.11.1987r.- maszynista otaczarni. Następnie z dniem 1.05.1990r. powierzono mu stanowisko elektromontera instalacji elektrycznych, a następnie elektryka instalacji elektrycznych, na którym pracował do 31.10.1993r. W tym czasie korzystał z urlopu bezpłatnego w okresach od 17.07.1989r. do 17.08.1989r. i od 1.03.1990r. do 31.07.1990r.

B. G. zeznał, że 2 listopada 1978r. podjął pracę w (...) - Wytwórnia (...) w J., gdzie pracował do 1990r. Wprawdzie w umowie o pracę miał wpisane stanowisko elektromontera, ale pracował jako operator zespołu do wytwarzania mas bitumicznych, maszynista otaczarki. Wyjaśnił, że otaczarka to zespół maszyn do produkcji mas bitumicznych. Jego praca polegała na tym, że włączał maszynę, a później sterował nią z budki sterowniczej, a drugi operator nadzorował pracę poszczególnych zespołów. Zeznał, że komponenty do masy bitumicznej były dozowane automatycznie a część ręcznie. Ręcznie było wykonywane naważenie kruszywa, dozowanie mączki wapiennej i smoły. Następnie zważony materiał był mieszany w mieszalniku /uruchamianym automatycznie/. Operator ze sterowni zdalnie ważył komponenty, które były podawane podajnikami. Ręczna praca polegała na ręcznym sterowaniu urządzeniem do ważenia. Po wymieszaniu podajnikiem uruchamianym ze sterowni przekazywał gotową masę. W/w czynności powtarzał przez 8 godzin. Podał, że wykonywał również naprawy, jeżeli któraś z maszyn do produkcji mas bitumicznych zepsuła się. Uprawnienia do obsługi tego rodzaju maszyn uzyskał na kursie, który odbył w 1984 roku.

W dalszej części zeznań, że od 1990 do 1993 pracował jako konserwator dróg. Wycinał wówczas dolki i łątał masą bitumiczną na gorąco lub na zimno (zeznania wnioskodawcy – zapis nagrania).

W ocenie Sądu niewiarygodne są zeznania wnioskodawcy w części, w której twierdzi, że od początku zatrudnienia w (...) wykonywał obowiązki operatora otaczarni, skoro w jego aktach osobowych z tego okresu znajduje się odręczne pismo Kierownika (...) z 17 lutego 1980r., z którego wynika, że dopiero wówczas uzyskał uprawnienia operatora otaczarni. Nie sposób przyjąć, że pracował na takim stanowisku bez uprawnień.

Razem z wnioskodawcą w (...) w D. pracował świadek W. K. i S. P..

Wymienieni świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca pracował jako operator otaczarni i zajmował się obsługą maszyny przy produkcji mas bitumicznych. Z ich zeznań wynika, że było dwóch operatorów otaczarni, jeden sterował otaczarnią z kabiny sterowniczej, a drugi przebywał na zewnątrz i nadzorował pracę maszyny. Z zeznań świadków wynika, że obsługa w/w maszyny była głównym zajęciem wnioskodawcy, a dodatkowo wykonywał drobne naprawy i usuwał usterki urządzeń pracujących dla otaczarni.

Świadek W. K. zeznał, że pod koniec lat 90 - tych tzn. przed zwolnieniem wnioskodawcy przez jakiś rok czy dwa pracował na drodze przy układaniu masy asfaltowej. Praca ta polegała na tym, że obsługiwał małą maszynę do produkcji jednej tony masy bitumicznej (zeznania świadków- zapis nagrania).

Ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionego wnioskodawcy w dniu 31.10.1993r. wynika, że jego praca na stanowisku maszynisty do produkcji mas bitumicznych od 2.11.1978r. do 30.04.1990r. i konserwatora dróg o nawierzchni bitumicznych od 1.05.1990r. do 31.10.1993r. zostały zakwalifikowane z działu V – prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych poz. 3 prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych oraz z działu IX – prace w gospodarce komunalnej poz. 4 – prace asfalcjarzy i przy gotowaniu asfaltu.

Na omawianym świadectwie widnie pieczętka zakładu pracy, z której wynika, że powyższe przedsiębiorstwo podlegało Ministerstwu Transportu. W wykazie prac w warunkach szczególnych zawartych w dziale VIII- w transporcie i łączności nie zostały wymienione w/w rodzaje prac. Nie można kwalifikować prac wykonywanych w jednym przedsiębiorstwie z dwóch różnych działów zarządzenia- różnych gałęzi gospodarki, o ile nie jest to dział XIV - Prace różne, który odnosi się do wszystkich dziedzin gospodarki.

Sąd przyjął, że nie były to również prace wykonywane w resorcie budownictwa, ponieważ na świadectwie pracy w warunkach szczególnych wprost napisano pod jaki resort podlega w/w zakład pracy. Sąd zwrócił uwagę, że prace asfalcjarzy, bitumiarzy i przy produkcji asfaltobetonu mogą być kwalifikowane do prac w warunkach szczególnych, jeżeli wykonywane są w przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej. W niniejszej sprawie brak podstaw do takiej kwalifikacji. Dodatkowo Sąd zwraca uwagę, że rozważając prace w warunkach szczególnych w resorcie budownictwa, pracy wykonywanej przez wnioskodawcę na stanowisku maszynisty do produkcji mas bitumicznych od 2.11.1978r. do 30.04.1990r. nie można zaliczyć do pracy wymienionych w dziale V pod poz. 3- prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, biorąc pod uwagę rodzaj prac wykonywanych przez niego przy obsłudze otaczarki

W ocenie Sądu nawet przy zaliczeniu okresu zatrudnienia w (...) w D. do pracy w warunkach szczególnych od 1.02.1980r.tj. od miesiąca, w którym uzyskał kwalifikacje do obsługi otaczarki, to po odjęciu od w/w okresu zatrudnienia okresów urlopów bezpłatnych wnioskodawca nie osiągnąłby co najmniej 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 14 lat 7 miesięcy i 19 dni.

Reasumując stwierdzić należy, że skoro wnioskodawca nie wykazał, aby przez co najmniej 15 lat przed 01.01.1999r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych, dającą uprawnienie do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, to jego odwołanie, jako nie mające uzasadnionych podstaw, należało oddalić na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.